

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר

מתן פטור מאישור הסדר כובל

הסכם בין טרמינל 1 נסיעות ותיירות בע"מ לבין אלגרו נסיעות ותיירות בע"מ

1. פתח דבר

ביום 5 ביוני 2003 הוגשה בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, להסכם בין טרמינל 1 נסיעות ותיירות בע"מ (להלן: "**טרמינל**") לבין אלגרו נסיעות ותיירות בע"מ (להלן: "**אלגרו**"). עניינה של בקשה זו בכבילות הנלוות למיזוג בדבר התחייבות הצדדים לאי תחרות בעסקי החברה הנמכרת.¹

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות שבהסכם אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של השוק המושפע מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור, זאת לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "**חוק ההגבלים העסקיים**").

אפרוש כעת את נימוקיי:

2. ההסכם

2.1 הצדדים

טרמינל, חברה פרטית המוחזקת בבעלותה המלאה של כלל החזקות נסיעות ותיירות בע"מ (להלן: "**כלל תיירות**")², עוסקת בתחום התיירות היוצאת הקמעונאית. במסגרת פעילותה מספקת החברה מגוון רחב של שירותי נסיעות ותיירות, הכוללים שירותי טיסה ליעדים שונים בעולם, ושירותי קרקע: ביניהם הזמנת חדרי מלון, הזמנת רכב בחברות השכרת רכב, כיסוי ביטוחי לשהייה בחו"ל, הזמנת מקומות בטיולים מאורגנים בחו"ל לרבות הפלגות, טיפול בהוצאת אשרות כניסה, הוצאת דרכונים, חידושם ושאר שירותי קרקע.

¹ מיזוג 5360 (טרם פורסם).

² בין היתר באמצעות אחזקותיה בדיזנהויז שירותי נסיעות ותיירות (1979) בע"מ.

כלל תיירות, היא חברה ציבורית הפועלת בשלל תחומי התיירות והנופש: תיירות סיטונאית יוצאת באמצעות חברת הבת דיזנהויז סיטונאי תיירות בע"מ; תיירות סיטונאית נכנסת - באמצעות חברת הבת דיזנהויז טיולי הגליל בע"מ; תיירות קמעונאית יוצאת; טיסות שכר וכן מלונאות באמצעות אחזקה וניהול מלונות הפזורים ברחבי הארץ.

אלגרו היא חברה פרטית בבעלותה של גב' אלגרה מועלם. לחברה סוכנות נסיעות בחולון העוסקת בתחום שירותי נסיעות ותיירות יוצאת הקמעונית לרבות, כאמור, שירותי טיסה ליעדים שונים בעולם באמצעות מרכזי ההזמנות של חברות התעופה וחברות הצ'רטרים בארץ ובחו"ל ושירותי קרקע הכוללים הזמנת חדרי מלון, השכרת רכב, כיסוי ביטוח לשהייה בחו"ל, הזמנת מקומות בטיולים מאורגנים וכיו"ב.

ביום 19 ביוני 2003, אחר שהתייעצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, הודעתי על הסכמתי למיזוג בין טרמינל לבין אלגרו לפיו תקבל על עצמה טרמינל את פעילותה של אלגרו בתמורה לשיעור מסוים מרווחיה (להלן: "**הסכם המיזוג**"). במקביל להסכם העיקרי שבמוקדו עסקת המיזוג, נחתם בין טרמינל לבין מר אורי אשכול הסכם ניהול על פיו התחייב לנהל את הפעילות העסקית החדשה (להלן: "**הסכם הניהול**").

2.2 הכבילה

להסכם המיזוג נלוו מספר כבילות כמפורט להלן:

1. בתקופת ההסכם אלגרו, בעלי מניותיה כפי שיהיו מעת לעת וה"ה אורי אשכול, מתחייבים שלא לפעול בענף התיירות הקמעונאית או ענף התיירות הסיטונאית אלא באמצעות הפעילות העסקית המשותפת. עוד, מתחייבים אלגרו, בעלי מניותיה וה"ה אורי אשכול לא להתחרות בפעילות העסקית המשותפת או בפעילות טרמינל. בהסדר נקבע כי תוקפה של תנייה זו לגבי בעלי המניות היא רק כל עוד הם מחזיקים ב- 20% מהונה של החברה ובזכות למנות דירקטור ולגבי אורי אשכול רק כל עוד הוא מועסק על ידי אלגרו.
2. במקרה בו יבוא ההסכם לסיומו ביוזמת אלגרו, למשך תקופה בת שנתיים ממועד סיומו, לא תהיה אלגרו במישרין או באמצעות בעלי מניותיה, רשאית להתקשר עם חברת נסיעות בהסכם שמטרתו אחת מאלה: שיתוף פעולה, העברת פעילות, קבלת תנאי תשלום, הנחות, אפשרות לכרטוס כרטיסי טיסה אצל ספקים שונים. אף כאן תוקפה של תניה זו היא כל עוד בעלי המניות, כפי שיהיו מעת לעת, מחזיקים בשיעור של 20% או יותר מהונה של אלגרו ובזכות למנות דירקטור. טרמינל מצידה מתחייבת לא לשדל את עובדי אלגרו לעבוד במסגרתה במשך שנה מיום הפסקת הפעילות.
3. מר אורי אשכול, כל עוד הוא מועסק בחברה לא יתחרה בטרמינל ולא יעסוק בכל אופן שהוא בתחום של נסיעות ותיירות. עוד, במשך שנתיים מהיום בו החל לעבוד בטרמינל ובתנאי שההסכם בין הטרמינל לבין אלגרו נותר בתוקפו, מר אשכול לא יהיה רשאי לעבוד כמנהל או כסוכן נסיעות בסוכנות נסיעות קמעונית או סיטונאית. עוד התחייב מר אשכול, כי במשך שנה לאחר תום עבודתו כמנהל, לא לפנות ולא לקבל פנייה מלקוחות אלגרו וטרמינל (כפי שיהיו עד למועד סיום העסקתו) ולא לקיים עימם קשר עסקי כלשהו בתחום התיירות.

3. השפעת ההסכם על התחרות

כאמור, הכבילות לעיל נלוות לעסקת מיזוג אשר נבחנה ואושרה על ידי לאחר שנמצא כי היא אינה מקימה חשש סביר לפגיעה משמעותית בתחרות או בציבור. לאור הנתונים שהועברו על ידי הצדדים עולה כי ההסכם הוא בין חברות העוסקות בתחום התיירות היוצאת הקמעונאית וכי נתח השוק המשותף שלהן - אינו משמעותי. בייחוד קטן נתח השוק של אלגרו המהווה למעשה משרד נסיעות בודד מתוך למעלה מעשר סוכנויות הקיימות בחולון לבדה ומתוך כ- 700 סוכנויות הקיימות ברחבי הארץ. כאשר, שינויים בהרגלי הצריכה של שירותי תיירות מובילים כיום לכך שחשיבות מיקומו הפיזי של משרד הנסיעות הולכת ופוחתת. זאת, נוכח העובדה שניתן כיום לרכוש כמעט את כל השירותים הללו ישירות באמצעות הטלפון או האינטרנט.

ציינתי בעבר³ כי חבירה בין גופים עסקיים לשם השאת רווחים במשותף, הלו בשת צורה יציבה ופניה אינם מוגבלים לטווח הזמן הקצר או הבינוני, מחייבת עיצוב דפוסי פעולה מסחרי שיאפשרו את החיבור והעשייה המשותפת. ביניהם נמנה ביטול התחרות בין צדדים לשותפות, ולפרק זמן סביר אחר פירוקה, כל עוד הגבלת התחרות תחומה וסבירה. ההגיון בהמשך תניית אי התחרות לאחר תקופת השותפות מצוי בצורך לקיים יחסי אמון במהלך תקופת השותפות עצמה⁴.

יחסי שותפות כאלה יכולים להילמד משיעור ההחזקה של צד בפעילות משותפת ומלקיחת חלק בקבלת ההחלטות בה. כמודל המשקף שניים אלה, ציינתי בעבר כי המועד בו יראו צד כמסיים את יחסי שיתוף הפעולה הוא המועד בו פחתו אחזקותיו מ-20% מהזכויות בשותפות, או המועד בו איבד זכותו למנות בה דירקטור, לפי המוקדם ביניהם⁵.

בהסכם שלפני, הגבלת התחרות, ככל שהיא נוגעת לאלגרו ולבעלי מניות, עומדת בתנאים אלו. זאת, מכיוון ששיעור אחזקותיהם של בעלי המניות של אלגרו עולה על 20%, בידם זכות למנות דירקטור ותוקפה של תניית אי התחרות מוגבל למשך שנתיים מעת סיום ההסדר.

אשר להגבלת התחרות ככל שהיא נוגעת למר אורי אשכול – העתיד לשמש מנהל למיזם המשותף. תניית אי תחרות של עובד במעבידו, אשר היקפה סביר בהתאם לנסיבות העניין, מהווה אמצעי ראוי למניעת שימוש לרעה באותם סודות. במקרה הנדון היקפה של תניית אי התחרות הנה תחומה וסבירה. וזאת, ככל שהוא מוגבל לאיסור על תחרות במעביד בזמן העסקתו ולמשך עד שנתיים מראשית העסקתו ולאיסור, במשך שנה מתום העסקתו, להתקשר בהסכמים או להציע הצעות למתן שירותי תיירות ללקוחות הגוף הממוזג.

בהתייחס לכל אלה, ובהתייחס להגבלה על משך הזמן הסביר שמבקשים הצדדים לכבילות אלו, נראה כי אין בהן משום פגיעה של ממש בתחרות בשוק הרלבנטי.

³ ראה החלטה בדבר מתן פטור מהסדר כובל בין Carrier Nechushtan Investment Company Ltd לבין Carrier Hvacr Investment B.V.; 2001 הגבלים עסקיים 3011358.

⁴ ראה ע"א 415/88 החברה הכלכלית לאילת (חכ"א) בע"מ נ' ברטון תכנון וייצור בע"מ, פ"ד (4) 672; מרים מזרחי, "מיזם משותף כהסדר כובל", משפטים כג (תשנ"ד) 235, 213.

⁵ השווה לסעיף 2(3) לטיוטת כללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג לכבילות נלוות למיזוגים), התשס"ג – 2003.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש להסכם כמות שהוא.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

דרור שטרם

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ו' תמוז ה'תשס"ג

6 יולי, 2003